

DOI <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.05>
UDC 343.1 (477)

Vlada Husieva,

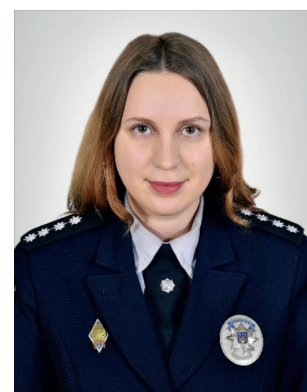
Doctor of Law, Professor;
Professor at the Department of Criminalistics, Forensic Science and Pre-Medical Training of the
Faculty No. 1, Kharkiv National University of Internal Affairs,
Kharkiv, Ukraine;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8614-1573>,
e-mail: v.guseva989@ukr.net

Daria Khoroshun,

Postgraduate student at Kharkiv National University of Internal Affairs,
Kharkiv, Ukraine;
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-1624-1040>,
e-mail: daria.4344@ukr.net

Vlada Husieva

Daria Khoroshun

Typical Forms Of Using Specific Expertise During The Investigation Of Crimes Against Human Life And Health: Ways Of Application And Implementation Issues

The authors, while textually analyzing provisions contained in the current legislation, reviewing empirical data, in particular, the study of judicial and investigative records, determined what typical forms of specific expertise are implemented during pre-trial investigation of crimes against human life and health. For this purpose, general scientific methods such as analysis, synthesis, and statistical methods had been applied. Their application substantiates the expediency of amending the provisions of the current criminal procedural legislation as well as the need to develop a unified approach to establishing the infliction of psychological suffering on a person, moral damage and finding the equivalent of its monetary expression by expert means. Grounds are defined and the expediency of implementation during the investigation of psychological consultations is emphasized.

Key words: crime, criminal proceeding, pre-trial investigation, human life and health, specific expertise, psychological expertise, forensic psychiatry, forensic expert, specialist, investigative (research) activity, technical forensic support, evidence, self-serving violent crime, expert conclusions, martial law.

Research Problem Formulation. When investigating crimes against human life and health, it is necessary to use specific expertise of forensic experts and specialists. Traditionally, procedural forms of its application are the involvement of a forensic expert in conducting forensic examination, a specialist's participation in investigative (search) actions, and provision of technical assistance to the prosecution during pre-trial investigation. There have been cases of applying other forms of specific expertise. In a positive aspect, we can stress that investigators are less and less likely to ignore the possibility of involving well-versed persons to participate in pre-trial investigation. Strict observance of the law regarding implementation of mandatory forms of specific expertise use is also observed. At the same time, it should be emphasized that specific psychological and psychiatric expertise in a criminal proceeding, specifically in the investigation of crimes against human life and health, has not been sufficiently tested. Scholars have repeatedly pointed it out in the legal literature.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Disclaimer

The funder had no role in the study design, data collection and analysis, decision to publish, or preparation of the manuscript.

Contributors

The author contributed solely to the intellectual discussion underlying this paper, case-law exploration, writing and editing, and accept responsibility for the content and interpretation.

Declaration of Competing Interest

The author declare that they have no conflict of interest.

Влада Гусева,
Дар'я Хорошун

**ТИПОВІ ФОРМИ
ВИКОРИСТАННЯ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ
ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ
ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА
ЗДОРОВ'Я ОСОБИ: НАПРЯМИ
ВИКОРИСТАННЯ ТА
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ**

У статті, на підставі текстуального аналізу положень чинного законодавства, узагальнення емпіричного матеріалу, зокрема матеріалів слідчої та судової практики визначено, які типові форми спеціальних знань реалізуються під час досудового розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи. Для цього застосовувалися такі загальнонаукові методи, як аналіз і синтез, а також статистичні методи. Завдяки їх застосуванню обґрунтовано доцільність внесення змін до положень чинного кримінального процесуального законодавства, а також аргументовано потребу вироблення уніфікованого підходу до з'ясування експертним шляхом завдання особи психологічних страждань, моральної шкоди та з'ясування еквіваленту її грошового вираження. Визначено підстави та наголошено на доцільності реалізації під час розслідування психологічних консультацій. Обґрунтовано низку інших положень.

Ключові слова: злочин, кримінальне провадження, досудове розслідування, життя та здоров'я особи, спеціальні знання, психологічні знання, судово-психіатрія, експерт, спеціаліст, слідча (розшукова) дія, техніко-криміналістичне забезпечення, доказ, корисливо-наслідницька злочинність, висновок експерта, воєнний стан.

Analysis of Essential Research and Publications. Yu. P. Alenin, V. P. Hontarenko, I. V. Hora, V. A. Zhuravel, A. V. Ishchenko, N. I. Klymenko, I. I. Kohutych, V. V. Kovalenko, V. O. Konovalova, O. V. Oderii, I. A. Petrova, I. V. Pyrih, E. B. Simakova-Yefremian, H. O. Spitsyna, R. L. Stepaniuk, Yu. M. Chornous, V. M. Shevchuk, V. Yu. Shepitko, M. H. Shcherbakovskiyi at el. highlighted the development of the issues involving specific expertise use in a criminal proceeding in their research papers.

Recent multidisciplinary studies by V. V. Bazhaniuk¹, Ye. O. Danich², A. V. Lisitskiy³, K. A. Sadchikova⁴, A. V. Shulzhenko⁵ at el. have outlined general theoretical aspects of specific expertise use in a criminal proceeding. Some aspects of specific expertise use during investigation of crimes against life and health are covered in the monographies by A. H. Vuima⁶, A. M. Taranova⁷, V. O. Yashchuk⁸, and others.

A. O. Antoshchuk⁹, V. O. Husieva¹⁰, O. V. Zemlianska¹¹, O. P. Makarova¹², V. Ya. Marchak¹³, O. I. Motliakh ta I. V. Ishchenko¹⁴, N. V. Pavliuk¹⁵,

¹ Бажанюк В. В. Правові та організаційно-тактичні основи проведення експертиз у кримінальному провадженні: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Кропивницький, 2023. 256 с.

² Даніч Є. О. Використання спеціальних знань під час проведення слідчого експерименту: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2018. 238 с.

³ Лісичкий А. В. Використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених шляхом підпалу: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Київ, 2023. 298 с.

⁴ Садчикова К. А. Використання спеціальних знань на стадії досудового розслідування (процесуальний аспект): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2017. 233 с.

⁵ Шульженко А. В. Використання судових експертиз у встановленні ознак суб'єктивної сторони злочину: дис. ... докт. філософ: 081 Право. Харків. 2021. 264 с.

⁶ Вуйма А. Г. Використання спеціальних знань під час розслідування вбивств: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Харків, 2023. 297 с.

⁷ Таранова А. М. Використання спеціальних знань при розслідуванні неналежного виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2020. 229 с.

⁸ Ящук В. О. Використання запахів слідів під час розслідування кримінальних правопорушень: дис. ... д-ра філософії: 081 Право. Київ, 2023. 256 с.

⁹ Антошук А. О. Щодо необхідності призначення та проведення психолого-психіатричної експертизи підозрюваної у вбивстві новонародженої дитини. Криміналістичний вісник. 2016. № 1. С. 97-101.

¹⁰ Гусева В. О. Сучасні можливості психологічних експертиз під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених проти працівників правоохоронних органів. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка. 2021. №3 (95). С. 256-266.

¹¹ Землянська О. В. Особистість як об'єкт судово-психологічної експертизи: монографія / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2004. 367 с.

¹² Макарова О. П. Законодавча регламентація призначення судово-психіатричної експертизи у кримінальному та цивільному провадженні. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2023. № 4. С. 227-232. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2023-4-227-232>.

¹³ Марчак В. Я. Використання спеціальних психологічних знань у досудовому слідстві. Чернівці: Рута, 2005. 152 с.

¹⁴ Мотлях О. І., Іщенко Т. В. Специфіка призначення судово-психіатричних експертиз у розслідуванні домашнього насильства. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С. 212-215.

¹⁵ Павлюк Н. В. Психологічні знання—дієвий інструмент у розслідуванні кримінальних правопорушень насильницької спрямованості. Perspectives of development of science and practice: The XIII International Science Conference (December 14-17, 2021, Prague, Czech Republic). Czech Republic: Prague. 2021. P. 187-192.

Husieva Vlada,
Khoroshun Daria

TYPICAL FORMS OF USING SPECIFIC EXPERTISE DURING THE INVESTIGATION OF CRIMES AGAINST HUMAN LIFE AND HEALTH: WAYS OF APPLICATION AND IMPLEMENTATION ISSUES

The authors, while textually analyzing provisions contained in the current legislation, reviewing empirical data, in particular, the study of judicial and investigative records, determined what typical forms of specific expertise are implemented during pre-trial investigation of crimes against human life and health. For this purpose, general scientific methods such as analysis, synthesis, and statistical methods had been applied. Their application substantiates the expediency of amending the provisions of the current criminal procedural legislation as well as the need to develop a unified approach to establishing the infliction of psychological suffering on a person, moral damage and finding the equivalent of its monetary expression by expert means. Grounds are defined and the expediency of implementation during the investigation of psychological consultations is emphasized.

Key words: crime, criminal proceeding, pre-trial investigation, human life and health, specific expertise, psychological expertise, forensic psychiatry, forensic expert, specialist, investigative (research) activity, technical forensic support, evidence, self-serving violent crime, expert conclusions, martial law.

V. L. Ortynskyi and L. F. Hula¹⁶, A. O. Salnikova¹⁷, N. M. Senchenko¹⁸, O. O. Yuhno¹⁹ et al. dedicated their research papers to the issues related to the use of specific psychological and psychiatric expertise in the investigation of crimes against life and health. As a rule, these authors emphasized the appointment of forensic psychiatric examinations, forensic psychological examinations of victims of crimes or underage persons. At the same time, the task of determining typical forms of specific expertise, in particular in the fields of psychology and psychiatry, used in the investigation of crimes against life and health, peculiarities of their implementation in these categories of criminal offenses, has not yet been solved, which shows the relevance of this issue and the urgency of its solution.

The Article Purpose is to identify typical forms of specific psychiatric and psychological expertise used during the investigation of crimes against human life and health, as well as to determine what peculiarities and problematic aspects occur during their implementation in criminal offenses of the specified category.

Main Content Presentation. The Criminal Procedure Code of Ukraine defines mandatory grounds for forensic examination appointment. They are as follows: 1) establishing the cause of death of a person; 2) determining the severity and nature of the injuries; 3) determining the mental state of a suspect in the presence of information that raises doubts about his or her sanity or limited sanity; 4) determining the age of a person to decide whether he or she can be brought to criminal liability if this information cannot be established in any other way; 5) determination of the amount of pecuniary damages, where the victim cannot determine them and has not provided a document confirming the amount of such damage, the amount of non-pecuniary damage, environmental damage caused by a criminal offence²⁰. In the context of crimes against human life and health, considering the strategic tasks related to the investigation and the textual analysis of the provisions outlined in Part 2 of Art. 242 of the Criminal Code of Ukraine, we can summarize that specific expertise use in the form of forensic examination is mandatory for:

1. Establishing causes of death and gravity and nature of bodily injuries.
2. Ascertaining the age of a person in respect of whom there are grounds to believe that he/she may be an underage person and has committed a crime of the studied group.

¹⁶ Ортинський В. Л., Гула Л. Ф. Особливості судово-психіатричної експертизи підозрюваного у вчиненні вбивства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2019. Вип. 21. С. 4-9.

¹⁷ Сальнікова А. О. Використання спеціальних психіатричних і психологічних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2024. Т. 31. № 1. С. 276-287.

¹⁸ Сенченко Н. М. Щодо окремих питань призначення та проведення судово-психіатричної експертизи у кримінальному провадженні. *Право і суспільство*. 2017. № 5. Ч. 2. С. 249-253.

¹⁹ Юхно О. О. Особливості використання спеціальних знань при досудовому розслідуванні вбивств та тяжких тілесних ушкоджень. *Наше право*. 2023. № 3. С. 92-102. DOI: <https://doi.org/10.32782/NP.2023.3.14>.

²⁰ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Законодавство України: офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>

Husieva Vlada,
Khoroshun Daria

TYPISCHE FORMEN DES EINSATZES VON SPEZIALWISSEN BEI DER ERMITTLUNG VON VERBRECHEN GEGEN LEBEN UND GESUNDHEIT: ANWENDUNGSHINWEISE UND PROBLEME DER UMSETZUNG

In dem Artikel wird auf der Grundlage einer Textanalyse der Bestimmungen der geltenden Gesetzgebung, der Verallgemeinerung empirischen Materials, insbesondere der Materialien der Ermittlungs- und Justizpraxis, ermittelt, welche typischen Formen von Spezialwissen bei der Ermittlung vor Gericht zum Einsatz kommen von Verbrechen gegen das Leben und die Gesundheit einer Person. Dabei kamen allgemeine wissenschaftliche Methoden wie Analyse und Synthese sowie statistische Methoden zum Einsatz. Dank ihrer Anwendung wird die Zweckmäßigkeit von Änderungen der Bestimmungen der geltenden Strafprozessgesetzgebung sowie die Notwendigkeit der Entwicklung eines einheitlichen Ansatzes für die sachverständige Untersuchung von psychischem Leiden, moralischem Schaden und der Ermittlung seines Geldwerts untermauert. Ausdruck wird argumentiert. Die Gründe werden definiert und die Zweckmäßigkeit der Umsetzung im Rahmen der Untersuchung psychologischer Beratungen hervorgehoben. Eine Reihe weiterer Bestimmungen werden konkretisiert.

Schlüsselwörter: Kriminalität, Strafverfahren, Ermittlungen vor dem Prozess, Leben und Gesundheit einer Person, Spezialwissen, psychologische Kenntnisse, forensische Psychiatrie, Sachverständiger, Spezialist, Ermittlungstätigkeit (Forschung), forensische technische Unterstützung, Beweismittel, eigennützig und gewalttätig Kriminalität, Schlussfolgerungsexperte, Kriegerrecht.

3. Ascertaining mental state of the suspect in a crime against life and health upon availability of information which casts doubt on his/her sanity or limited capacity.

4. Determining the amount of non-pecuniary damages damage caused by a criminal offense, in particular, by conducting psychological examination. This is the approach outlined by the legislator as mandatory. From our perspective, this list should be further expanded. This is crucial in view of the fact that, for example, the murder of a minor is an aggravating circumstance and should be qualified under clause 2 of Part 2 of Article 115 of the Criminal Code of Ukraine. However, the murder of an adult, in the absence of other aggravating circumstances, is a basis for bringing a person to criminal liability under Part 1 of Article 115 of the Criminal Code of Ukraine. Thus, in order to properly qualify a person's actions in certain cases, the victim's age is also crucial, and if it is unknown, forensic medical examination should also be conducted. Therefore, we believe that clause 4 of Part 2 of Article 242 of the Criminal Procedure Code of Ukraine shall be amended as follows: "ascertaining the age of a person in order to decide whether it is possible to bring him or her to criminal liability when this information cannot be obtained through any other means, as well as of another person if age may affect the gravity of the offense committed".

In view of our analysis of judgements of conviction passed on charges of a crime against life and health, we can conclude that the use of specific psychiatric and psychological expertise in the form of forensic examination can be presented as follows:

1) out of 120 analyzed judgments of conviction on the fact of murder, including circumstances aggravating punishment (Article 115 of the Criminal Code of Ukraine), forensic psychiatric examination of the suspect was appointed in 37% of proceedings, and psychological examination of the suspect was appointed in 12% of cases;

2) out of 19 judgments of conviction delivered in connection with the commission of murder committed by a person in the heat of passion, forensic psychiatric examination was ordered in 50% of criminal proceedings, forensic psychological examination – in 16% of cases, multidisciplinary forensic psychological and psychiatric examination – in 16 proceedings;

3) out of 80 analyzed judgments of conviction on infliction of bodily injury of varying severity (Articles 121, 122, 125 of the Criminal Code of Ukraine), forensic psychiatric examination of the suspect was appointed during pre-trial investigation in 18% of cases, and forensic psychological examination was appointed in 9% of cases;

4) out of 80 judgments of conviction for domestic violence (Article 126–1 of the Criminal Code of Ukraine), forensic psychiatric examination of the suspect was appointed in 9% of cases, and forensic psychological examination of the victim of domestic violence in 39% of proceedings.

5) out of 7 judgments of conviction on the fact of Driving a person into suicide (Article 120 of the Criminal Code of Ukraine), 71% (5) of the cases involved forensic psychiatric examination of the suspect, 28% (2) – psychological examination of the suspect, and 14% (1) – multidisciplinary post-mortem psychological and psychiatric examination of the victim. For all other crimes against human life and health, it is atypical to conduct forensic psychiatric and psychological examinations, except in cases when the suspect has been registered with a psychiatrist, his/her defense counsel has filed a motion for forensic psychiatric examination, or when the suspect's behavior was and is inappropriate.

The presented data show that the investigative and judicial practice of ordering forensic psychiatric and psychological examinations in cases of crimes against life and health, even of the same type, is not uniform, i.e., a uniform approach has not been formed by law application practice. Thus, in particular, concerning the appointment of forensic psychiatric examinations, we agree

Husieva Vlada,
Khoroshun Daria

**FORMES TYPIQUES
D'UTILISATION DE
CONNAISSANCES SPÉCIALES
LORS D'ENQUÊTES SUR
DES CRIMES CONTRE
LA VIE ET LA SANTÉ DES
PERSONNES : MODE D'EMPLOI
ET PROBLÈMES DE MISE EN
ŒUVRE**

Dans l'article, sur la base de l'analyse textuelle des dispositions de la législation en vigueur, de la généralisation du matériel empirique, en particulier des matériaux de la pratique d'enquête et judiciaire, il est déterminé quelles formes typiques de connaissances spéciales sont mises en œuvre au cours de l'enquête préliminaire, de crimes contre la vie et la santé d'une personne. Pour cela, des méthodes scientifiques générales telles que l'analyse et la synthèse, ainsi que des méthodes statistiques, ont été utilisées. Grâce à leur application, l'opportunité d'apporter des modifications aux dispositions de la législation de procédure pénale en vigueur est justifiée, ainsi que la nécessité de développer une approche unifiée de l'expertise en matière de souffrance psychologique, de préjudice moral et de recherche de l'équivalent de son montant. L'expression est argumentée. Les raisons sont définies et l'opportunité de mise en œuvre lors de l'enquête des consultations psychologiques est soulignée. Un certain nombre d'autres dispositions sont justifiées.

that it is important to consider the presumption of a person's²¹ mental health, and therefore, in the absence of any doubt about a person's mental health, its appointment is inexpedient. In view of the above, the practice of appointing forensic psychiatric examination in respect of every suspect of murder is not justified and has become less relevant.

Currently, the same practice in the appointment of forensic examinations is followed in the activities of investigation, as there are no uniform approaches, and evidence in the form of expert conclusion is collected on the basis of the investigator's own understanding of the system of evidence in terms of proving the circumstances specified in Article 91 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. Stemming from the above, we deem it necessary to stress the importance of appointing psychological examinations in the context of collecting evidence to prove the circumstances of the infliction of: 1) moral damage; 2) the use of psychological violence as a form of domestic violence; 3) systematic humiliation of human dignity resulting in a person's suicide.

Thus, according to the legislature, psychological violence "includes verbal abuse, threats, including against third parties, humiliation, harassment, intimidation, other actions aimed at limiting the expression of the will of a person, control in the reproductive sphere, if such actions or inaction have caused the affected person to fear for their own or third-parties' safety or security resulting in emotional insecurity, inability to protect oneself, or harm to a person's mental health"²². We are of the opinion that establishment of the facts regarding a person's fear for his or her own safety or third-parties' safety or security, cause of emotional insecurity, inability to protect oneself, or harm to a person's mental health can be carried out only by a competent specialist, in particular by those who have a higher psychological education, have obtained a specialist's or master's degree and have been certified as a forensic expert in the specialty 14.1 Psychological examination²³. We believe that it is the expert conclusion that will be the procedural source of evidence that will become crucial in proving facts of inflicting psychological suffering and psychological violence on a person.

Apart from expert research, a typical form of using specific expertise, in particular in the fields of psychiatry and psychology, in the investigation of crimes against human life and health is the participation of specialists in investigative (search) actions. It is pointed out that specialists' involvement in the field of psychology is more common, and this has also been repeatedly emphasized in the specialized literature. This is due to the fact that underage persons often take part in criminal proceedings of the category under study, as most crimes against life and health are of a domestic nature and are committed by people close to the victims. Therefore, the situation of their commission is characterized by factors such as the commission of crimes at the victims' residence, under conditions

²¹ Husieva V., Oderiy O., Petrova I., Fomina T., Vuima A. Features of the investigation of premeditated murders committed by persons with mental disorders in the practice of Ukraine. *Amazonia Investiga*. 2021. № 10 (46). P. 109-117. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2021.46.10.10>.

²² Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. Законодавство України: офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

²³ Методика психологічного дослідження у справах щодо заподіяння моральних страждань особі та відшкодування моральної шкоди / Т. В. Савкіна, Т. М. Єгорова, О. О. Сліпець та ін. Харків : ХНДІСЄ, 2017. С. 8.

Mots clés : crime, procédure pénale, enquête préalable au procès, vie et santé d'une personne, connaissances particulières, connaissances psychologiques, psychiatrie légale, expert, spécialiste, activité d'enquête (recherche), assistance technique médico-légale, preuves, intéressé et violent crime, conclusion experte, loi martiale.

Husieva Vlada,
Khoroshun Daria

**TYPOWE FORMY
WYKORZYSTANIA WIEDZY
SPECJALNEJ W CZASIE
ŚLEDZTWA PRZESTĘPSTW
PRZECIW ŻYCIU OSÓBISTYM
I ZDROWIU OSÓBISTYM:
KIERUNKI WYKORZYSTANIA I
PROBLEMY REALIZACJI**

W artykule, w oparciu o analizę tekstową przepisów obowiązujących prawodawstwa, uogólnienie materiału empirycznego, w szczególności materiału praktyki śledczej i sądowej, określono, jakie typowe formy wiedzy specjalistycznej są realizowane podczas dochodzenia przygotowawczego przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu człowieka. Wykorzystano w tym celu takie ogólne metody naukowe, jak analiza i synteza, a także metody statystyczne. Dzięki ich zastosowaniu uzasadniono została celowość wprowadzenia zmian w przepisach obowiązującego prawodawstwa karnego procesowego, a także konieczność wypracowania jednolitego podejścia do badania biegłego cierpienia psychicznego, szkody moralnej oraz ustalenia równowartości jego pieniężnego wyraża się. Zdefiniowano przyczyny i podkreślono celowość ich wdrożenia podczas badania konsultacji psychologicznych. Uzasadniono szereg innych postanowień.

Słowa kluczowe: przestępstwo, postępowanie karne, dochodzenie przygotowawcze, życie i zdrowie człowieka, wiedza specjalistyczna, wiedza psychologiczna, psychiatria sądowa, biegły, specjalista, działalność dochodzeniowa (badawcza), kryminalistyczna pomoc techniczna, materiał dowodowy, egoizm i przymoc kryminalistyka, ekspert ds. wniosków, stan wojenny.

of obvious clarity, and in the presence of underage persons, etc. Given the regulatory requirements for conducting investigative (search) actions involving underage persons in the presence of the legal representative, a pedagogue, or psychologist and a medical practitioner (Articles 226, 227 of the Criminal Procedure Code of Ukraine)²⁴, this issue has repeatedly been researched by domestic scholars^{25, 26, 27, 28}. We believe there is a need to note that when assigning a specialist in a procedural action, one should proceed from his or her specialty, competence, and work experience. The education of a psychologist does not indicate that a person has mastered the skills of working with underage persons or witnesses. Any mistake made by such a specialist may result in secondary victimization of a person, which is unacceptable, as it is not in line with international standards in the field of justice.

Capabilities of engaging a psychologist in a criminal proceeding involving adult citizens should not be neglected, because those persons who are victims and suspects may also need psychological assistance. As evidenced by the analysis of criminal proceedings' materials, a psychologist's participation in procedural actions is more and more often completed by a psychological consultation, which both the participants in a criminal proceeding and the prosecution receive. It is reasonably pointed out that psychological consulting should be viewed as a special psychological activity carried out by a psychologist to provide practical and informational assistance to the investigating authority, and which is aimed at establishing the truth in a case and all circumstances that are subject to proof and are necessary for drawing the right decision²⁹.

We further believe that when a person's behavior goes beyond the generally accepted framework, it is essential to consider the possibility of involving a psychiatrist in a criminal proceeding. Relying on professional expertise, which is specific to the prosecution, he/she can determine whether it is expedient to conduct procedural actions with participation of such a person, whether this person is aware of his/her behavior. This is particularly important in relation to those persons who have the procedural status of victims and witnesses and are warned of criminal liability for giving knowingly false testimony.

Conclusions. Thus, given the specifics of crimes against human life and health, and the peculiarities of their criminal law characteristics, it is proposed to amend the current criminal procedure legislation. In particular, clause 4 of Part 2 of Article 242 of the Criminal Procedure Code of Ukraine outlining mandatory grounds for forensic examination appointment should be amended to read as follows: "ascertaining the age of a person in order to decide whether it is possible to bring him or her to criminal liability when this information cannot be obtained through any other means, as well as of another person if age may affect the gravity of the offense committed".

The paper notes that law application practice has not yet developed uniform approaches to the use of specific psychological and psychiatric expertise at

²⁴ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Законодавство України: офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>

²⁵ Романюк В. В. Участь педагога, психолога та лікаря у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2014. № 4. С. 101-109.

²⁶ Белан С. В. Особливості залучення спеціаліста-психолога у кримінальному процесі. Проблеми екстремальної та кризової психології. 2010. Вип. 7. С. 28-36.

²⁷ Харченко С. В. Тактика проведення слідчих (розшукових) дій за участю неповнолітніх підозрюваних : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2016. 237 с.

²⁸ Шаповал К. А. До питання призначення комплексної психолого-психіатричної експертизи під час розслідування вбивств, скоєних унаслідок застосування домашнього насильства. Актуальні питання судової експертизи і криміналістики: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції-полілогу (м. Харків, 15-16 квітня 2021 року). Харків : ННЦ «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса». 2021. С. 280-281.

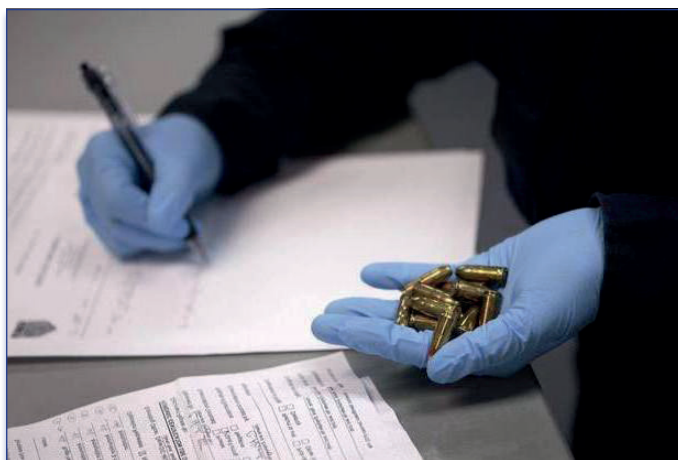
²⁹ Даніч Є. О. Використання спеціальних знань під час проведення слідчого експерименту: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2018. С. 61-62.

the stage of pre-trial investigation of crimes against human life and health. Thus, it is quite common to appoint forensic psychiatric examinations of suspects without reasonable grounds, which in certain cases can be recognized as a violation of mental health presumption. The authors state that appointment of forensic psychological examinations in criminal proceedings involving domestic violence investigation and driving a person into suicide is insufficient. It is argued that this practice does not always ensure an informed solution to the investigation's tactical tasks, which may result in unjustified criminal prosecution.

In addition to the involvement of a forensic expert for forensic examination, it is essential to apply specific expertise in crime investigation through the participation of specialists in investigative (search) actions. The authors identify certain aspects of its implementation and characterize how its insufficient implementation negatively affects outcomes of a criminal proceeding. It is noted that such a form of specific expertise as psychological consulting is promising for use in the course of investigation.

References

- Antoshchuk, A. O. (2016). Shchodo neobkhidnosti pryznachennia ta provedennia psykholoho-psykhiatrychnoi ekspertyzy pidozriuvanoi u vbyvstvi novonarodzhenoj dytyny. *Kryminalistychnyi visnyk*. № 1. S. 97-101 [in Ukrainian].
- Bazhaniuk, V. V. (2023). Pravovi ta orhanizatsiino-taktychni osnovy provedennia ekspertyz u kryminalnomu provadzhenni : dys. ... d-ra filosofii: Kropyvnytskyi. 256 s. [in Ukrainian].
- Bielan, S. V. (2010). Osoblyvosti zaluchennia spetsialista-psykholoha u kryminalnomu protsesi. *Problemy ekstremalnoi ta kryzovoi psykholohii*. Vyp. 7. S. 28-36. [in Ukrainian].
- Danich, Ye. O. (2018). Vykorystannia spetsialnykh znan pid chas provedennia slidchoho eksperymentu : dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Kyiv. 238 s. [in Ukrainian].
- Husieva, V. O. (2021). Suchasni mozhlyvosti psykholohichnykh ekspertyz pid chas rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen, vchynenykh proty pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv. *Visnyk Luhanskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav im. E.O. Didorenka*. №3 (95). S. 256-266. [in Ukrainian].
- Husieva, V., Oderiy, O., Petrova, I., Fomina, T., Vuima, A. (2021). Features of the investigation of premeditated murders committed by persons with mental disorders in the practice of Ukraine. *Amazonia Investiga*. № 10 (46). S. 109-117. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2021.46.10.10>. [in Ukrainian].
- Kharchenko, S. V. (2016). Taktyka provedennia slidchykh (rozshukovykh) dii za uchastiu nepovnitelnykh pidozriuvanykh : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Kyiv. 237 s. [in Ukrainian].
- Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651-VI. Zakonodavstvo Ukrainy: ofitsiinyi veb-portal Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-4651-17>. [in Ukrainian].
- Lisitskyi, A. V. (2023). Vykorystannia spetsialnykh znan pid chas rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen, vchynenykh shliakhom pidpalu : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Kyiv. 298 s. [in Ukrainian].
- Makarova, O. P. (2023). Zakonodavcha rehlementatsiia pryznachennia sudovo-psykhiatrychnoi ekspertyzy u kryminalnomu ta tsyvilnomu provadzhenni. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav*. № 4. S. 227-232. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2023-4-227-232>. [in Ukrainian].
- Marchak, V. Ya. (2005). Vykorystannia spetsialnykh psykholohichnykh znan u dosudovomu slidstvi. Chernivtsi: Ruta, 2005. 152 s. [in Ukrainian].
- Metodyka psykholohichnoho doslidzhennia u spravakh shchodo zapodiannia moralnykh strazhdan osobi ta vidshkoduvannia moralnoi shkody / T. V. Savkina, T. M. Yehorova, O. O. Slipets ta in. Kharkiv: KhNDISE, 2017. 62 s. [in Ukrainian].

- Motliakh, O. I., Ishchenko, T. V. (2020). Spetsyfika pryznachennia sudovo-psykhiatrychnykh ekspertyz u rozsliduvanni domashnoho nasylstva. *Porivnialno-analitychne pravo*. № 2. S. 212-215. [in Ukrainian].
- Ortynskiy, V. L., Hula, L. F. (2019). Osoblyvosti sudovo-psykhiatrychnoi ekspertyzy pidozriuvanoho u vchynenni vbyvstva. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika»*. Serii: Yurydychni nauky. Vyp. 21. S. 4-9. [in Ukrainian].
- Pavliuk, N. V. (2021). Psykholohichni znannia-diievyi instrument u rozsliduvanni kryminalnykh pravoporushen nasylnytskoi spriamovanosti. Perspectives of development of science and practice: The XIII International Science Conference (December 14-17, 2021, Prague, Czech Republic). Czech Republic: Prague. S. 187-192. [in Ukrainian].
- Pro zapobihannia ta protydiu domashnomu nasylstvu : Zakon Ukrainy vid 07.12.2017 № 2229-VIII. Zakonodavstvo Ukrainy: ofitsiinyi veb-portal Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>. [in Ukrainian].
- Romaniuk, V. V. (2014). Uchast pedahoha, psykhologa ta likaria u kryminalnomu provadzhenni shchodo nepovnolitnikh. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № (4). S. 101-109. [in Ukrainian].
- Sadchikova, K. A. (2017). Vykorystannia spetsialnykh znan na stadii dosudovoho rozsliduvannia (protseualnyi aspekt) : dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Odesa. 233 s. [in Ukrainian].
- Salnikova, A. O. (2024). Vykorystannia spetsialnykh psykhiatrychnykh i psykhologichnykh znan pid chas rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen, pov'iazanykh iz domashnim nasylstvom. *Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy*. 2024. T. 31. № 1. S. 276-287. [in Ukrainian].
- Senchenko, N. M. (2017). Shchodo okremykh pytan pryznachennia ta provedennia sudovo-psykhiatrychnoi ekspertyz u kryminalnomu provadzhenni. *Pravo i suspilstvo*. № 5. Ch. 2. S. 249-253. [in Ukrainian].
- Shapoval, K. A. (2021). Do pytannia pryznachennia kompleksnoi psykhologopsykhiatrychnoi ekspertyz pid chas rozsliduvannia vbyvstv, skoienykh unaslidok zastosuvannia domashnoho nasylstva. Zbirnyk materialiv mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii-polilohu (m. Kharkiv, 15-16 kvitnia 2021 roku). Aktualni pytannia sudovoї ekspertyz i kryminalistyky. Kharkiv. 2021. S. 280-281. [in Ukrainian].
- Shulzhenko, A. V. (2021). Vykorystannia sudovykh ekspertyz u vstanovlenni oznak sub'iektivnoi storony zlochynu : dys. ... dokt. filosof: 081 Pravo. Kharkiv. 264 s. [in Ukrainian].
- Taranova, A. M. (2020). Vykorystannia spetsialnykh znan pry rozsliduvanni nenalezhnogo vykonannia profesiynykh obov'iazkiv medychnym abo farmatsevtichnym pratsivnykom : dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Kyiv. 229 s. [in Ukrainian].
- Vuima, A. H. (2023). Vykorystannia spetsialnykh znan pid chas rozsliduvannia vbyvstv : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Kharkiv. 297 s. [in Ukrainian].
- Yashchuk, V. O. (2023). Vykorystannia zapakhovykh slidiv pid chas rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen : dys. ... d-ra filosofii: 081 Pravo. Kyiv. 256 s. [in Ukrainian].
- Yukhno, O. O. (2023). Osoblyvosti vykorystannia spetsialnykh znan pry dosudovomu rozsliduvanni vbyvstv ta tiazhykh tilesnykh ushodzhen. *Nashe pravo*. № 3. S. 92-102. DOI: <https://doi.org/10.32782/NP.2023.3.14>. [in Ukrainian].
- Zemlianska, O. V. (2004). Osobystist yak ob'iekt sudovo-psykhologichnoi ekspertyz : monohrafiia / za zah. red. O. M. Bandurky. Kharkiv : Nats. un-t vnutr. sprav. 367 s. [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 16.04.2024

Suggested Citation:

Husieva, V., Khoroshun, D. (2024). Typical Forms Of Using Specific Expertise During The Investigation Of Crimes Against Human Life And Health: Ways Of Application And Implementation Issues. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 1 (9). 79-86. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.9.2024.05>